

АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Кризові явища в економіці впливають на формування власного капіталу. Аналіз динаміки зміни величини власного капіталу, частки його в структурі джерел фінансування коштів суб'єктів господарювання стає особливо актуальним.

В сучасних економічних умовах значимість вивчення власного капіталу обумовлено такими факторами, як істотні зміни в підходах його обліку і посилення ролі даного показника в аналізі фінансово-господарської діяльності організацій.

В умовах ринкової економіки в Україні процеси, пов'язані з удосконаленням системи управління власним капіталом набувають особливого значення, оскільки правильне їх побудова та ефективне здійснення є основним шляхом підвищення ефективності діяльності будь-якого підприємства.

Управління капіталом - це управління структурою і вартістю джерел фінансування (пасивів) з метою підвищення рентабельності власного капіталу і спроможності підприємства платити дохід кредиторам і співвласникам підприємства. Мета управління власним капіталом - забезпечення сталого та ефективного розвитку бізнесу. Управління власним капіталом пов'язане не тільки з забезпеченням ефективного використання вже накопиченої його частини, але і з формуванням власних фінансових ресурсів, що забезпечують майбутній розвиток підприємства. Підприємства в процесі управління капіталом для прийняття ефективних та виважених управлінських рішень повинні володіти інформацією про те, яким капіталом володіє підприємство, в які сфери діяльності вкладений капітал, яка його структура.

Оцінка ефективності структури капіталу і визначення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом дають можливість оцінити фінансовий ризик, створити необхідний рівень фінансової безпеки в майбутньому. Багаторазові дослідження і аналіз діяльності підприємств показали, що з підвищенням частки залучених ресурсів в загальній сумі довгострокових джерел фінансових ресурсів вартість своїх ресурсів підвищується зростаючими темпами, а ціна залучених спочатку залишається практично незмінною, потім теж починає зростати. Оскільки ціна залучених фінансових ресурсів в середньому нижче ціни власних фінансових ресурсів, виникає необхідність в їх оптимальну структуру.

Від ефективного управління власним капіталом і його структури залежить процес функціонування будь-якого підприємства. На даний момент підприємства ефективно використовують власний капітал багато в чому через те, що вартість його в сумі джерел формування коштів знижується. З аналітичної точки зору високий рівень рентабельності власного капіталу великих і середніх підприємств України при дуже низькому коефіцієнті автономії свідчить про значні фінансові ризики і необхідність перегляду структури формування капіталу. Своєчасно проведений аналіз власного капіталу дозволяє на ранній стадії виявити сигнали негативного впливу його структури на результати функціонування підприємства і розробити пріоритетні шляхи подальшого розвитку в напрямку підвищення рівня прибутковості [1.,с.257].

Аналіз ефективності використання власного капіталу, на нашу думку, повинен ґрунтуватися на визначенні рентабельності власного капіталу і сукупності коефіцієнтів: автономії, фінансової активності, забезпеченості власними оборотними засобами та маневреності.

Особливе значення факторний аналіз рентабельності власного капіталу набуває

при реалізації проектів, спрямованих на модернізацію виробництва та активізацію процесу відтворення власного капіталу.

Факторний аналіз являє собою методику, що включає єдині методи вимірювання факторних показників, комплексного вивчення їх впливу на величину результативних показників, теоретичні принципи, що лежать в основі прогнозування.

Відповідно до думки вчених і фахівців нормальна величина коефіцієнта автономії становить 0,5, але для кредиторів організації вигідніше, якщо він перевищує за своїми розмірами 0,5, так як в цьому випадку весь позиковий капітал може бути компенсований власністю організації.

Наступним етапом аналізу власного капіталу, є оцінка коефіцієнта фінансової активності. Однак хотілося б відзначити, що деякі вчені називають цей коефіцієнт: коефіцієнт фінансового левериджу, фінансовий важіль, коефіцієнт капіталізації, коефіцієнт фінансової залежності [2],[3]. За допомогою цього показника можна визначити, якою мірою організація залежить від зовнішніх джерел фінансування, тобто, скільки позикових коштів залучає організація на одну гривню власного капіталу. Він показує також міру здатності організації, мобілізувавши свої активи, повністю погасити кредиторську заборгованість.

Оптимальним значенням коефіцієнта фінансової активності, на наш погляд, однакове за сумою співвідношення зобов'язань і власного капіталу (чистих активів), тобто рівне 1. У великих громадських організацій це співвідношення може бути більше, але при великих значеннях коефіцієнта організація втрачає фінансову незалежність, і її фінансове становище стає вкрай нестійким. Таким організаціям складніше залучити додаткові позики. Найбільш поширеним значенням коефіцієнта в розвинених країнах є 1,5, тобто 60% позикового капіталу і 40% власного.

Для підприємства важливо як власний розвиток, так і виплата дивідендів засновникам, що сприяє підвищенню ціни підприємства. Досягнення оптимальних розмірів у розподілі прибутку можливо виходячи з внутрішніх темпів зростання підприємства.

З урахуванням критеріїв оптимальності багато підприємств можуть досягти необхідного рівня фінансової стійкості, забезпечити високу ступінь розвитку, знизити фактори ризику, підвищити ціну підприємства і вивести виробництво на більш ефективний рівень. Співвідношення ж між власними і позиковими джерелами коштів, служить одним з ключових аналітичних показників, що характеризують ступінь ризику інвестування фінансових ресурсів в підприємство. Одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства - це стабільність його діяльності у світлі довгострокової перспективи. Вона пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів і інвесторів.

Список використаних джерел:

1. ANALYSIS OF DYNAMICS AND EFFICIENCY OF OWN CAPITAL USING (Nina Volkova, Anatolii Koverda) / Association 1901 "SEPIKE" Social Educational Project of Improving Knowledge in Economics, Journal SEPIKE, Edition 19. - Frankfurt, Deutschland Poitiers, France Los Angeles, USA , 2018. С.255 – 259, 279С.
2. Крейнина, М. Н. Финансовый менеджмент : учеб. пособие / М. Н. Крейнина. 2_е изд. Москва : Дело и сервис. 2001.400 с.
3. Савицкая, Г. В. Анализ производственно финансовой деятельности сельскохозяйственных организаций : учебник. 3_е изд., доп. и перераб. «Среднее профессиональное образование» / Г. В. Савицкая. Москва: Инфра_М. 2010. 368 с.